

Praha 15. prosince 2022

Novinky od roku 2023: MPSV přináší kompletní souhrn

Se začátkem roku 2023 vejde v platnost řada legislativních novinek z gesce MPSV, které se týkají státní sociální podpory, pomoci v hmotné nouzi nebo například důchodů. Změny se připravují také v oblasti zaměstnanosti. Klíčová bude zejména další úprava příspěvku na bydlení, zvýšení minimální mzdy nebo zefektivnění lékařské posudkové služby.

„Končící rok 2022 přinesl pro MPSV velké množství výzev, kterým resort musel čelit. Zaměřili jsme se zejména na pomoc českým občanům v energetické krizi, intenzivně také řešíme uprchlickou krizi způsobenou ruskou válkou na Ukrajině. Hlavním trendem je však podpora rodin a výrazná digitalizace našich agend. To přináší celou řadu legislativních změn a mohu říct, že MPSV v této souvislosti odvedlo velký kus práce. K začátku prosince bylo ve Sbírce zákonů vydáno 44 právních předpisů z naší gesce. A na mnoha dalších intenzivně pracujeme i nadále,“ přiblížil **ministr práce a sociálních věcí Marian Jurečka (KDU-ČSL)**.

MPSV přináší přehled novinek, které přijdou s rokem 2023 a týkají se občanů. Změny pro zaměstnavatele jsou [souhrnně k dispozici zde](#). V roce 2023 bude vyhlášeno opět několik výzev, jejichž prostřednictvím je možné získat dotace z evropských prostředků na programy v sociální oblasti. Jejich přehled lze najít na [webu Evropského sociálního fondu](#).

Státní sociální podpora

Zvýšení přídatku na dítě

Přídatky na dítě se navyšují o 200 Kč ve všech věkových kategoriích a v obou výměrách. Cílem je posílení finanční podpory rodin s dětmi s příjmem do 3,4násobku životního minima. Další informace najdete v samostatné [tiskové zprávě](#). O přídatek na dítě lze od léta požádat také online prostřednictvím [nového formuláře](#).

Účinnost: 1. ledna 2023 (legislativní proces není ukončený)

Sjednocení podmínek pro příspěvek na bydlení

Jednou z nejdůležitějších dávek, které rodinám i seniorům nyní pomáhají s rostoucími náklady, je příspěvek na bydlení. V minulých měsících se několikrát zvyšovaly normativy, naposledy mimořádně od října. Výrazně se zjednodušila administrativa. Od ledna tento příspěvek projde podle návrhu MPSV několika změnami.

Úprava se týká především tzv. normativních nákladů na bydlení, z nichž se nárok na dávku i její výše odvozují. Z dostupných analýz totiž vyplývá, že některé domácnosti naráží na strop normativů častěji, než jiné (např. jedno a dvoučlenné domácnosti). Podrobnosti se můžete dočíst na [webu MPSV](#), kde najdete i [nový online formulář](#).

Účinnost: 1. ledna 2023 (legislativní proces zatím není ukončený)

Zvýšení životního a existenčního minima

Částky životního a existenčního minima se navýší o 5,2 %. Cílem je rozšíření okruhu oprávněných osob pro dávky státní sociální podpory a pomoci v hmotné nouzi i navýšení těchto dávek. Existenční minimum osoby bude měsíčně 3 130 Kč, životní minimum jednotlivce bude měsíčně 4 860 Kč. Částka životního minima osoby, která je

Praha 15. prosince 2022

posuzována jako první v pořadí, se zvýší na 4 470 Kč měsíčně. Částka životního minima osoby, která je posuzována jako druhá nebo další v pořadí, bude činit měsíčně:

- 4 040 Kč u osoby od 15 let věku, která není nezaopatřeným dítětem,
- 3 490 Kč u nezaopatřeného dítěte od 15 do 26 let věku,
- 3 050 Kč u nezaopatřeného dítěte od 6 do 15 let věku,
- 2 480 Kč u nezaopatřeného dítěte do 6 let věku.

Účinnost: 1. ledna 2023 (legislativní proces zatím není ukončený)

Rozšíření nároku na pohřebné

Nárok na pohřebné nově vzniká i osobě, která vypravila pohřeb plodu po potratu nebo po umělém přerušení těhotenství ze zdravotních důvodů. Další informace ohledně pohřebného [jsou k dispozici zde](#).

Účinnost: 1. prosince 2022

Dávky hmotné nouze

Úprava zápočtu příjmů studentů pro účely dávek pomoci v hmotné nouzi

Navrhovaná úprava, obdobně jako u dávek státní sociální podpory, sjednotí přístup v zápočtu příjmů studentů také pro účely vyhodnocení nároku na dávky pomoci v hmotné nouzi. Do započítatelných příjmů se nově nebudou zahrnovat příjmy za práci žáků a studentů z praktického vyučování a praktické přípravy, příjmy ze závislé činnosti, jedná-li se o příjmy nezaopatřeného dítěte, které se soustavně připravuje na budoucí povolání na střední škole a příjmy ze samostatné výdělečné činnosti nezaopatřených dětí v průběhu prázdninových měsíců.

Smyslem je předejít situacím, kdy zejména ve vyloučených lokalitách může docházet k tomu, že děti předčasně ukončují studium, aby jejich rodinám nebyly snižovány dávky pomoci v hmotné nouzi proto, že nezaopatřené dítě získá příjem z brigády nebo praktické výuky. Nová úprava by měla rovněž motivovat nezaopatřené děti k legálnímu přivýdělku v době, kdy nechodí do školy.

Účinnost: 1. ledna 2023 (legislativní proces zatím není ukončený)

Pomoc osobám se zdravotním postižením

Zvýšení příspěvku na mobilitu

Příspěvek na mobilitu se zvýší z nynějších 550 na 900 Kč měsíčně. Tato částka bude vyplacena automaticky, není tedy třeba o nic žádat. Zvýšený příspěvek na mobilitu lidé dostali poprvé [v prosinci 2022](#).

Ti, kdo využívají zdravotnické prostředky pro dlouhodobou domácí oxygenoterapii nebo plicní umělou ventilaci, dostanou příspěvek na mobilitu ve výši 2 900 Kč. Tato částka bude vyplácena za prosinec, tedy v lednu 2023.

Účinnost: 1. prosince 2022

Praha 15. prosince 2022

Zvýšení příspěvku na zvláštní pomůcku: zdvihací/zvedací plošiny

S ohledem na růst cen se zvyšuje i maximální příspěvek na pořízení svislé zdvihací nebo šikmé zvedací plošiny ze 400 tisíc na 500 tisíc Kč. Tato pomůcka umožní lidem, kteří se bez ní neobejdou, co nejdéle zůstat v domácí péči. Hranice součtu vyplacených příspěvků za 60 kalendářních měsíců se nemění, i nadále činí 800 tisíc Kč.

Účinnost: 1. prosince 2022

Zefektivnění lékařské posudkové služby

Dojde k posílení a zrychlení práce lékařské posudkové služby díky zapojení vybraných profesí nelékařských zdravotnických pracovníků. Posuzování invalidity či příspěvku na péči tak bude rychlejší a efektivnější, správnost posudku však bude vždy stvrzena posudkovým lékařem. Cílově by mělo být vytvořeno až 160 systemizovaných míst pro tyto pracovníky.

Další opatření se týkají zefektivnění činnosti, např. stanovení lhůty pro předložení podkladů k posouzení zdravotního stavu či nová forma kontroly dočasné pracovní neschopnosti na základě písemné informace. Více informací je k dispozici [na této stránce](#).

Účinnost: 1. ledna 2023

Sociální služby a pěstounská péče

Úhrady poskytovatelům sociálních služeb

Maximální úhrady se podle novely vyhlášky zvyšují většinou o desetikoruny. V případě klientů, kteří jsou odkázáni na služby v rozsahu více než 80 hodin měsíčně, zůstanou některé úhrady na stejné úrovni jako doposud. Nová vyhláška poskytovatelům kompenzuje rostoucí náklady, se kterými se v poslední době potýkají. Podrobnosti ohledně nové úhradové vyhlášky [najdete zde](#).

Účinnost: 1. ledna 2023

Zvýšení úhrady za dětskou skupinu

Dětské skupiny, jimž stát přispívá na obsazená místa, mohou navýšit částku, kterou platí za péči rodiče dětí. Maximální výše úhrady rodičem se zvyšuje ze 4 000 Kč na 4 720 Kč. Stát významně podporuje budování dětských skupin a zvýšení jejich kapacit prostřednictvím dotačních titulů. Od roku 2016 přispěl na zřízení a provoz 1444 dětských skupin s celkovou kapacitou 20 tisíc míst. Více se dočtete v [tiskové zprávě](#).

Účinnost: 1. ledna 2023 (legislativní proces zatím není ukončený)

Zvýšení příspěvků pro pěstouny a děti z náhradní rodinné péče

Příspěvky pro pěstouny a děti z náhradní rodinné péče se zvýšily od října. Příspěvek na úhradu potřeb dítěte vzrostl o 27 %. Jednorázový příspěvek při převzetí dítěte, který nebyl navýšen od roku 2008, vzrostl o 35 %. Zaopatřovací příspěvek, který pomáhá mladým lidem při odchodu z ústavní, pěstounské nebo poručenské péče, se zvýšil o 15 %. Podrobnosti najdete v [tiskové zprávě](#).

Účinnost: 1. října 2022

Praha 15. prosince 2022

Příspěvek pro výkon pěstounské péče

Státní příspěvek pro zřizovatele zařízení, které slouží pro děti vyžadující okamžitou pomoc (ZDVOP), vzroste od ledna z 36 000 Kč na 39 600 Kč měsíčně za každé dítě. V ČR je přitom aktuálně 51 ZDVOP s kapacitou 668 míst. Pobytu v nich bylo okolnostmi donuceno využít v roce 2021 celkem 1 643 dětí.

Vzroste také státní příspěvku na výkon pěstounské péče, a to z nyníšších 54 000 Kč na 59 400 Kč za kalendářní rok (4950 měsíčně).

Účinnost: 1. ledna 2023

Pojistné na sociální zabezpečení

V oblasti pojistného na sociální zabezpečení dojde k těmto změnám:

- částka průměrné mzdy pro účely pojistného je 40 324 Kč,
- maximální vyměřovací základ pro placení pojistného činí 1 935 552 Kč,
- rozhodná částka (daňový základ) zakládající účast na důchodovém pojištění OSVČ, která vykonává vedlejší činnost, je 96 777 Kč ročně,
- minimální měsíční základ pro placení záloh na pojistné pro OSVČ vykonávající hlavní činnost je 10 081 Kč – z toho minimální záloha na pojistné činí 2 944 Kč,
- minimální měsíční vyměřovací základ pro OSVČ vykonávající vedlejší výdělečnou činnost je 4 033 Kč – z toho minimální záloha na pojistné činí 1 178 Kč,
- minimální platba pojistného na dobrovolné nemocenské pojištění OSVČ od ledna 2023 činí 168 Kč.

Účinnost: 1. ledna 2023

Zvýšení sazby pojistného u záchranářů a podnikových hasičů

Opatření souvisí se snížením důchodového věku zdravotnických záchranářů a podnikových hasičů. Dojde k účasti zaměstnavatelů na financování nákladů na dřívější odchod do důchodu tím, že bude zvýšena sazba pojistného placeného zaměstnavateli na důchodové pojištění. Náběh navýšení bude postupný, v prvním roce účinnosti se zvýší o 2 %, ve druhém o 3 %, ve třetím o 4 % a ve čtvrtém o cílových 5 %. Více najdete v [tiskové zprávě](#).

Účinnost: 1. ledna 2023 (legislativní proces není ukončený)

Nemocenské pojištění

Změna výpočtu nemocenské

Redukční hranice pro úpravu denního vyměřovacího základu, který slouží pro výpočet výše dávek nemocenského pojištění, se pro rok 2023 zvyšují takto:

- první redukční hranice na 1 345 Kč,
- druhá redukční hranice na 2 017 Kč,
- třetí redukční hranice na 4 033 Kč

Zvyšuje se rozhodný příjem pro účast na nemocenském pojištění z 3 500 Kč na 4 000 Kč.

Účinnost: 1. ledna 2023

Praha 15. prosince 2022

Nárok na otcovskou poporodní péči při úmrtí dítěte

Nárok na otcovskou poporodní péči se nově týká otců, jejichž dítě se narodí mrtvé nebo zemře v období 6 týdnů ode dne narození. Novinka má umožnit oběma rodičům, které postihla takto závažná událost, vyrovnávat se společně s touto ztrátou. Matka má v případě úmrtí dítěte nárok na peněžitou pomoc v mateřství. Psychický stav zpravidla neumožňuje řádný výkon zaměstnání, a proto je důležité zajistit i otci možnost pracovního volna s náhradou ucházejícího příjmu ze zaměstnání.

Účinnost: 1. prosince 2022

Plná elektronizace karantény

Zaměstnavatelé již nebudou přijímat tiskopis „Potvrzení o nařízení karantény“ a předávat jej příslušné OSSZ. Postup při uplatňování nároku na nemocenskou z důvodu nařízené karantény bude shodný, jako je v současnosti při uplatňování nároku na nemocenskou z důvodu dočasné pracovní neschopnosti. V zásadě dochází k legalizaci již uplatňovaných postupů zavedených v době pandemie.

Účinnost: 1. prosince 2022

Zavedení evidence dohod o provedení práce a zaměstnání malého rozsahu u cizinců s dočasnou ochranou

Zavádí se nová povinnost pro zaměstnavatele hlásit den nástupu do zaměstnání u zaměstnanců požívajících dočasné ochrany, kterým pracovněprávní vztah nezaložil účast na nemocenském pojištění. Změny zákona o nemocenském pojištění jsou navrženy v souvislosti s novými povinnostmi pro zaměstnavatele, které stanoví zákon o zaměstnanosti.

Účinnost: zákon nabude účinnosti dnem následujícím po dni jeho vyhlášení (legislativní proces zatím nebyl ukončen)

Důchodové pojištění

Pravidelná valorizace důchodů

Výše základní výměry starobního, invalidního, vdovského, vdoveckého a sirotčího důchodu pro rok 2023 se zvyšuje o 140 Kč na 4 040 Kč, procentní výměra se zvyšuje o 5,1 %. Podrobnosti najdete v [tiskové zprávě](#).

Příplatky k důchodu přiznané před 1. lednem 2023 se zvyšují o 5,1 % příplatku, která náleží ke dni, od něhož se příplatek zvyšuje.

Účinnost: 1. ledna 2023

Zvýšení starobního důchodu za výchovu dětí (tzv. výchovné)

Výchovné se týká příjemců starobních důchodů, konkrétně toho z rodičů, kdo převážně pečoval o dítě. Za každé vychované dítě se zvýší důchod o 500 Kč měsíčně.

Cílem je ocenit zásluhy pečujících osob a zároveň paušálně kompenzovat snížení důchodu, které nastalo v důsledku kariérních výkyvů souvisejících s výchovou. Docílí se také snížení statistického rozdílu mezi průměrným starobním důchodem žen a mužů. Více informací je k dispozici [na této stránce](#).

Účinnost: 1. ledna 2023

Praha 15. prosince 2022

Snížený důchodový věk u zdravotnických záchranářů a podnikových hasičů

Členům výjezdové skupiny, operátorům zdravotnické záchranné služby, záchranářům horské služby a členům podnikových hasičských záchranných sborů bude důchodový věk snížen (podrobné informace najdete v [tiskové zprávě](#)) na základě principu:

- za 4 400 odpracovaných směn se důchodový věk snižuje o 30 měsíců (tj. 2,5 roku) a za každých dalších 74 směn o 1 měsíc, celkem nejvýše o 5 let,
- zápočet směn bude možné provést zpětně od 1. ledna 1993,
- postupný náběh zvýšení pojistného – v prvním roce účinnosti se zvýší o 2 %, ve druhém o 3 %, ve třetím o 4 % a ve čtvrtém o cílových 5 %.

Podrobnější informace se můžete dočíst v [tiskové zprávě](#).

Účinnost: 1. ledna 2023 (legislativní proces zatím není ukončený)

Snížení starobních důchodů prominentům komunistického režimu

Cílem je snížit úroveň hmotného zabezpečení ve stáří u osob, které mají vyšší důchody díky svým minulým vysokým stranickým funkcím. Snížení bude tím větší, čím déle byla daná činnost vykonávána. Výsledný stav by měl představovat především morální satisfakci pro velké množství osob, které byly komunistickým režimem perzekuovány. Dotčeným osobám se sníží procentních výměra starobního důchodu, a to o jednotnou pevnou částku, která činí 300 Kč za každý i započatý rok výkonu některé z funkcí vymezených v zákoně.

Snížení se provede ve většině případů od března 2024. Více najdete v [tiskové zprávě](#).

Účinnost: 1. ledna 2023 (legislativní proces zatím není ukončený)

Zaměstnanost

Zvýšení minimální mzdy a zaručené mzdy

Navýšení minimální mzdy o 1 100 Kč na 17 300 Kč měsíčně (resp. o 7,40 Kč na 103,80 Kč na hodinu), a navýšení nejnižších úrovní zaručené mzdy pro 1. a 8. skupinu prací. Nejnižší úrovně zaručené mzdy pro 2. až 7. skupinu prací se pro rok 2023 ponechají ve stávající výši.

Účinnost: 1. ledna 2023 (legislativní proces zatím není ukončený)

Ochrana zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele

Cílem návrhu je terminologická úprava a její navázání na současné národní i unijní instituty insolvenčního práva. Současně je cílem maximální snaha o zamezení zneužívání ochrany zaměstnanců u subjektů, na které byl insolvenční návrh podán zjevně bezdůvodně.

Účinnost: 1. července 2023

Zavedení slevy na pojistném pro zranitelné skupiny zaměstnanců

Záměrem je podpora zkrácených úvazků pro osoby nad 55 let, rodiče malých dětí a další. Výše slevy za kalendářní měsíc činí 5 % z úhrnu vyměřovacích základů zaměstnanců, na které může být sleva uplatňována. Další informace najdete v [tiskové zprávě](#).

Účinnost: 1. února 2023